

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Doi ani dela moartea lui Aurel Vlaicu.

Arad, 13 Septembrie.

Azi, Luni în 13 Sept. se împlinesc doi ani de când tânărul aviator Aurel Vlaicu în superbul lui drum către Carpați, s'a prăbușit din văzduhuri și a rămas mort sub sfărâmurile aparatului său. Doi ani se împlinesc astăzi dela moartea aceluia, care a creiat la noi o adevărată școală, școala mare, miracu-

loasă a încrederii în sine, prima și ultima condiție a progresului.

Doi ani se împlinesc acum, decând Aurel Vlaicu nu mai imprăștie din sbor sămânța de aur a avânturilor fără margini, sămânța de aur a luminii liberatoare.

Cei cari l'au privit cu ochii umezi, pe marele sburător în plimbările lui aeriene, l'au

mii sângeră de-un an și mai bine pe atâtea teatre de luptă.... Floarea neamului nostru din această țară, a pierit pentru tron, în lupte fără pereche...

...Și după atâtea jertfe uriașe, buimăciți de mirosul morții și al sângelui, ne îndreptăm gândurile spre marele mormânt dela cimitirul militar din București, unde își doarme somnul de veci un erou al idealului, un erou căzut din văzduhuri, în temerara luptă după lumină.

Pegoud și atâți alți acrobați ai văzduhului își dorm și ei somnul de veci, după ce și-au dat întreg tributul patriei lor... Aurel Vlaicu a căzut la jumătate drumul... Și acum când vremea de doi ani ne desparte de moartea lui, vedem ce roditoare e sămânța, aruncată de el, din slăvi, în conștiința neamului românesc....

Fie-i somnul lin, în mormântul care l'a închis prea de timpuriu.

Aurel Vlaicu.

Arad, 13 Septembrie.

A fost unul dintre regii văzduhului. Timp de trei ani. Dintre câți fii glorioși s'au ridicat din mijlocul oricărei păături sociale românești în decursul veacurilor, nici unul n'a ajuns la atâtea dragoste, n'a fost mai aproape de sufletul tuturor, de sufletul intelectualului rafinat ca și de cel al celui din urmă analfabet. Vlaicu a fost o revelație pentru toți, a fost idololatriatul și al celui mai conștient și al celui mai umil dintre Români.

Dintre figurile noastre istorice Vlaicu este una dintre cele mai reprezentative. E cea mai pură incarnațiune a geniului nostru național. În tot ce a lucrat el timp de trei ani se reflectează pregnantă calități rasei, și, chiar în căderea sa e al nostru întreg, pentru că trădează spiritul nostru impulsiv ce ne împinte-neste

Sguduitoarea catastrofă a lui Aurel Vlaicu, desfășurată cu repeziciunea descărcării unui trăznet, s'a întâmplat astăzi tocmai sunt doi ani, la hotarele comunei Bănești, lângă Câmpina, după niște splendide virajuri: deasupra Ploestilor. Erau orele 5 după amiază, mâiastra pasere plutea la 400 metri în văzduh. Vlaicu măsura, îngrijat, cu privirile de oțel ale vulturilor săi ochi, înălțimile Carpaților ce se desfășurau sfidătoare pe toate zările de miez-noapte. La 13 Septembrie 1913.

Acesta-i Vlaicu *extern* în acel ceas fatal. Să-l întregim cu cel *intern*. După întâiele sboruri dela Cotroceni din 1910 mințea ingeniosului fiu al Ardealului începu să țasă firele de aur ale unui vis, de a trece, adică, muntii, să călătorească la Bințiți, acasă, pe ispititoare cale a undelor de aer pe care ar tăia-o draga sa „mașină”. Și acolo acasă, ajuns, să sară a douăoară la gâtul mame-si și să-i spună „mamă dragă am trecut iară peste șura noastră, dar de data asta venind de-adreptul din Tara Românească”.

În 1911 a întreprins întâiul turneu prin Ardeal. Trenul transportă de ici-colo monoplanul. În 1912 zboară cu același monoplan la Cernăuți unde-l frământă chinuitorul gând de a lua parte la concursul de aviațiune dela Aspern. Se hotără cu greu, însă se hotără. Câștigă în acea zi de Iunie câteva premii și un

† Aurel Vlaicu.

deplâns atunci ca pe-un copil al lor, l'au deplâns ca pe un tânăr voevod, plin de înțelepciune și bunătate. L'a deplâns neamul nostru întreg și l'au deplâns străinii cari l'au cunoscut. Fetele și flăcăii Ardealului l'au deplâns ca pe un frate, pe bunul fiu de țaran din Bințiți. Gazetele românești zile de-arândul ieșeau încadrate în doliu, pentru a-i face ultimul onor, aceluia al cărui coșciug îl petrecea la mormânt întreagă capitala României.

Moartea lui a fost un doliu național.

Numărul popular pe 1 an 4. cor.

După campania din 1913, în care a luat și el parte, planând în sboruri mărețe deasupra Bulgariei, când armata lui Carol I înainta fără obstacole spre Sofia, și-a găsit Aurel Vlaicu moartea în drumul spre Carpați.

De atunci a trecut vreme. Vreme grea a trecut de-atunci și larma ucigătoare a prezentului ne-a umplut de neliniște

Mormintele se înmulțesc zi de zi într'un chip inspăimântător... Mii dintre aceia ce l'au admirat, sunt în mormânt, iar alte sute de

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul popular se 1/2 2 co'oane

renume mondial. *La mouche folle*, musca ză-natecă, excela prin cele mai dibace virajuri. La întrecerile de țintă și de învârtiri în cercuri mici, Vlaicu, întemeiat pe stabilitatea aparatului, a bătut și pe Garros cel cu sbor de săgeată ce i-a poreclit aeroplanul.

După un succes ca acesta Vlaicu a fost asaltat cu invitări peste invitări din diferite centre din Transilvania, Bihor, Banat, să întreprindă sboruri, să fie cunoscut de aproape de lumea românească. Vlaicu a cedat. A început al doilea turneu prin Ardeal și atunci s'a întâmplat marea minune că la Arad, Hațeg, Orăștie, Săliște, Murăș-Oșorheiu țărănimea noastră a alergat din depărtări de zeci, chiar sute de chilometri să asiste, să prindă în suflet icoana eroului și fiourile vâjciturilor aeroplanului.

Trenul transportă și pe mai departe aéro-

planul, același, în gări și hangare este încheiat și descheiat.

În 1913 România începe campania din Bulgaria. Vlaicu se anunță voluntar și face servicii prețioase, de recunoașteri, statului major român, trecând Balcanii. Întors la București se pune pe lucru, voiește să isprăvească patru aeroplan-modele. Două pentru compania londoneză Marconi, unul pentru armata română a regatului și al patrulea: *aeroplanul Ardealului*, ce era să se plătească din contribuțiile Românilor de dincoace.

Pe când lucra de zor neodihnitul erou la aceste aeroplan pressa românească de aici începu o propagandă vie pentru marile serbări ale Asociației la Orăștie din acea vară ce erau

la el: de ce lipsă de încredere în tovarășa gloriei dela Aspern?

Carpații însă se întind sfidători pe toate zările de miazănoapte, sunt înalți și au prăpăstii afunde, iar eu Vlaicu, nu-s înarmat atât de bine ca să-i pot învinge! Draga mea mașină: să ne dăm bătăuți, eu cu tine am vrut să-mi împlinesc gândul ăsta, și dacă nu se poate, las' să ne năruim în neant....

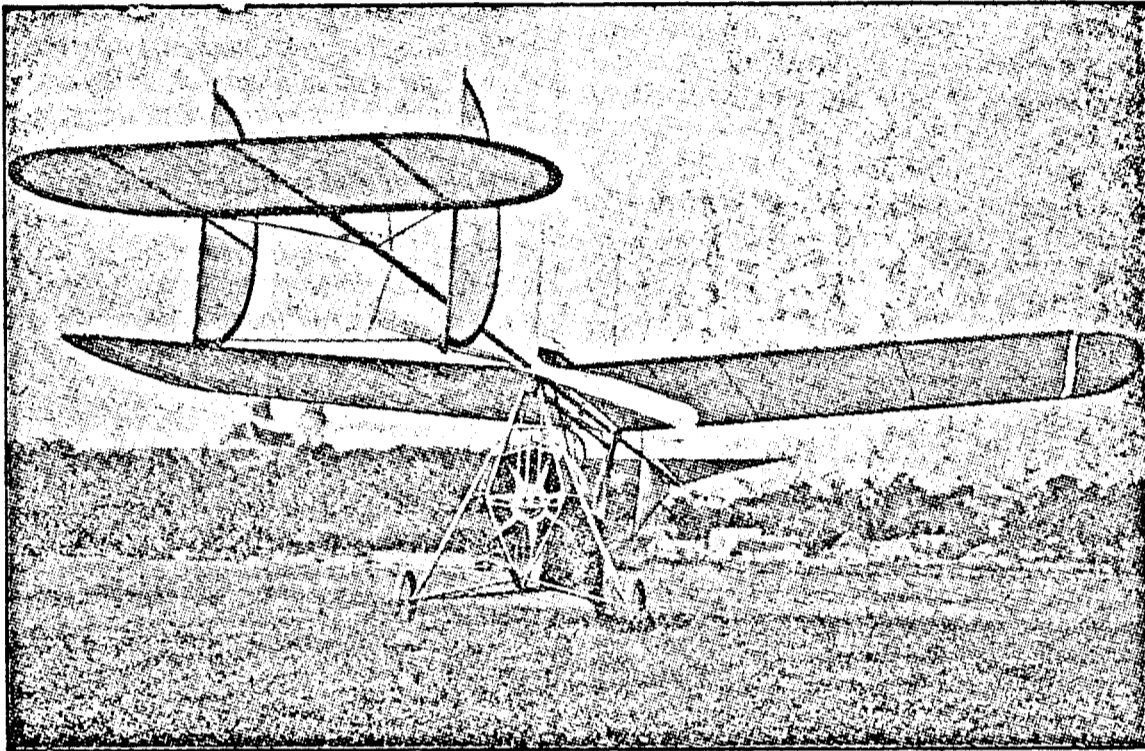
S'au lăsat în afunzime, s'au rănit de moarte amândoi eroii!

Astăzi Vlaicu este un îndemn și o muștrare. Pentru cei în sufletul cărora focul sacru al iubirii de neam a ars neîncetat este un îndemn spre o activitate și mai intensă spre binele obștei românești și o mângâiere că nici o clipă n'a slăbit încrederea lor într-o soartă aleasă a neamului. Este o muștrare pentru zăbavnicii cari găesc neamului nostru numai slăbiciuni, sunt porniți să caute mântuirea nu în mijlocul nostru, ci în afară de noi, în mila nu știu cui și cariveșnic te obsedează cu exemple strălucitei civilizații a cutărui popor apusean. Cu Vlaicu zăbavnicii aceștia revin din rătăcirii și în sufletul lor prinde să fâlăie flacăra divină a iubirii de neam. Vlaicu rămâne figura istorică românească cea mai iubită, cea mai populară, pentru că nici un vlăstar al neamului n'a ajuns în atât de strânse legături cu sufletul celor mulți, pentru că nimeni, în timp așa de scurt, de trei ani abia, n'a fost în stare să treziască o mai vie și mândră conștiință națională pe întreg întinsul pământului românesc. Au fost indispensabile vâjăiturile aspre ale măiestriei paseri pentru trezirea acestei conștiințe, pentru a se putea întraripa sufletul celui mai umilit dintre țărani români spre culmile de lumină ale idealurilor vieții noastre naționale. Domnia în văzduh a lui Vlaicu rămâne strălucitoare atât timp cât îi va fi dat neamului nostru să-și toarcă firul vieții sorbind din aerul pământului acestuia.

La timpuri ca aceste mai este Vlaicu o consolare. Pentru că oricât de dripit ar fi sufletul nostru pe urma năpastei războiului care ne angajează atâtea jertfe găsim în el amintirile eroilor, amintiri la flacăra cărora ne încălzim, ne consolăm, ne întărim în nădejdea zilelor mari destinate neamului din mijlocul cărora au răsărit puternicele odrasle.

Și figurile reprezentative ale neamului cari indică înălțimile la cari poate ajunge civilizația românească, au să se iviască.

Cu acest prilej de jale națională să ne strângem sufetele în jurul amintirii lui Vlaicu — martirul.

Aeroplanul cu care a sburat genialul nostru aviator și care i-a pricinuit moartea.

să se înceapă la 14 Septembrie. Se prevedea o afluență mare de lume.

Sburătorul nostru întrerupse o clipă lucrul, și sufletul îi începu să freacă la adierea atâtor gânduri. Ce surprindere pentru imensa lume românească adunată la Orăștie ivirea sa într'un cerc mare, ca o dumnezeiască aureolă ce ar străjui dela înălțime marea operă a culturii românești! Ah! Și timpul este ispititor! Cât vezi cu ochii cât de clară-i vânăta mare de

sus! Firele visului de aur încep să se împletească repede — într'un gând! Și gândul este covârșitor, determină pe Vlaicu să urce în vechiu-i aeroplan, cu un motor uzat și puțin rezistent pentru un drum așa de lung, pentru înălțimi așa de mari deasupra prăpăstiilor carpatine....

Și o clipă înainte de plecare Vlaicu se va fi înduișat, va fi vărsat o lacrimă pe draga sa „mașină” care însă se va fi uitat muștrătoare

Plângi popor nenorocit.

Rămas-am bătăuți de vânt
Cu inima suspinând.
Rămas-am bătăuți de soarte
Și loviți de-o crudă moarte.
Rămas-am cuprinși de dor
După-al nostru sburător,
După Vlaicu cel cuminte
Ce-a făcut neamului cinste.

Lăsat-a părinți cu jale
Și pe frați cu inimi rele,
Lăsat-a maică iubită
Cu inima impietrită
Și pe neamul românesc
L-a lăsat neîmpăcat
De dorul cel așteptat.

Vrut-ai frate ca să șori,
Să vii la frați și surori,
Dintr'o țară 'n cealaltă
Unde frații tăi te-asteaptă
Să le faci tu bucurie
Celor strănși la Orăștie,
Căzând în mijlocul lor
Ca o pasere din sbor.

Vrut-ai și tu ca să vii
Cu ai neamului scumpi fii
La cea mare adunare
La a fraților chemare,

Pentru binele obștesc
Al neamului românesc.

Dumnezeu nu te-a lăsat
Să ajungi unde-ai plecat,
Ci în ceruri te-a chemat,
Iar noi cu toți te dorim
Și până 'n veci te jelim
Și în loc de cunună
Îți rămânem cu credință
Că în veci nu vom uita
Cu toți pomenirea ta
Și dorul tău cel demult
Îl păstrăm ca un salut
Iară familiei tale
Cuprinsă de-atâta jale
Îi trimitem condolență
A noastră mare credință.

Și rugăm pe Dumnezeu
Ca de sus din cerul său
Să le trimeată-al său dar
Ca să-și uite de amar,
Să le dea ajutor,
Ca să își uite de dor.

Plângi popor nenorocit,
Plângi că Vlaicu a murit!

Iertof. Ioan Banu, cojocar.
(Poezia aceasta a fost publicată în ziarul nostru
cu prilejul morții lui A. Vlaicu.)

Cei din tranșee.

Cu mare curiozitate așteptau Francezii pe soldații, ce se anunțaseră că vor veni în permisie, după un an de luptă în tranșee. Prima surpriză a fost că toți acei bărboși au apărut rași, însă cu o aparțință deosebită. Lui Jules Ferry i-a spus un prieten, că înfățișarea exterioară îi este prea spinoasă, iar el a răspuns: „florile cele prea frumoase, trandafirii mei, îmbobocesc acum în lăuntru meu”. Orice permisie poartă astfel — în sufletul său — tot eroismul și toate speranțele unui neam întreg.

Ei nu sunt de loc vorbăreți și aceasta e o a doua surpriză.

Nici un Francez din tranșee, nu e limbut: el răspunde scurt și precis la orice întrebare și trăește într-o lume proprie lui. Dela prima vedere, oricine poate observa, că are înaintea ochilor și că îmbrățișează pe un om cu totul nou. Tatăl, fratele, soțul ori fiul, atât de bine cunoscuți eri, cât de mult s'au schimbat astăzi.

Nici el singur nu știe ce s'a întâmplat cu el! Știe însă, că a încetat de a mai fi ceea ce era mai înainte, că acum e un alt om.

Am văzut pe luptătorii noștri bărboși și hotărâți; ne așteptam la așa ceva, însă realitatea a întrecut toate așteptările noastre. Câți din cei iluștri ai noștri, nu se mândresc acum cu câte-o vorbă numai auzită dela cel mai umil soldat, ce luptă în tranșee!

Suntem siguri în urma celor constatate, că

Fiul poetului Gh. Coșbuc mort în urma unui accident de automobil.

Din Târgu-Jiu ne sosește dureroasa știre, despre groaznicul accident de automobil ce s'a petrecut în 26 August st. v., aproape de comuna Bălești (jud. Gorj) și care a cauzat moartea proprietarului Alexandrescu și a tânărului Alexandru Coșbuc, unicul fiu al marelui nostru poet.

Ambii veniseră în localitate din Craiova, unde și-au luat benzină și și-au cumpărat alimente. Apoi au plecat la țară unde se află familia.

Automobilul având viteză mare și un defect la cârmă s'a răsturnat, dându-se de mai multe ori peste cap.

Ambii au fost aruncați sub mașină. Alexandrescu a murit pe loc, iar Coșbuc grav rănit la cap și-a pierdut conștiința.

Victimile au fost aflate de factorul poștal rural Unguru, care trecea pe acolo. El a sărit în ajutorul victimelor, apoi a anunțat pe șeful de post, care la rândul lui a înștiințat autoritățile.

Doctorul Spiru medicul primar al județului a plecat la fața locului și a dispus aducerea tânărului Coșbuc în oraș. Cadavrul lui Alexandrescu a fost lăsat pe loc până ce se va face ancheta.

Alexandrescu era originar din București și se înrudește cu d. Romulus Voinescu inspectorul general al siguranței. Alexandru Coșbuc este unicul fiu al marelui nostru poet.

Pe când era adus spre oraș într'un car cu boi, tânărul Alexandru Coșbuc în urma gravelor rane, a încetat din viață. Cadavrul lui a fost depus provizoriu la morga spitalului județului.

Cei cari l'au cunoscut, au rămas încântați de excelențele calități ale lui Alexandru Coșbuc, care acum nu mai este între cei vii...

In fața îngrozitoare lovitură care-l ajunge pe marele nostru cântăreț Gheorghe Coșbuc, întreg neamul românesc din această țară — prin scrisul nostru îi trimite lui și familiei cele mai adânci condoleanțe.

„Alexander Vasily” ..

Despre noi Români, s'au spus de nenumărate ori lucruri, cari n'au existat niciodată. Ilustrii călători din fuga unui vagon, s'au ales cu „studii etnografice” și nu a-are-ori figuram în salonul Europei ca icoane ciudate. Că realitatea faptelor a fost confundată cu mici intrigi malițioase și că termenul cel mai expresiv al ființei noastre a fost totdeauna un: „popor din Balcani” — nu ne-a putut supăra niciodată. Conștiința străinilor ne-a studiat totdeauna cu superficialitatea revoltătoare a parvenților intelectuali și în contra acesteia nu te poți lupta decât cu o campanie de presă susținută cu dibăcie. Într'un ceas norocos să fie spus, ființa noastră românească nu mai are lipsă de-a fi vânturată în Europa, căci doar martirii din Galiția au isbit să atentească privirea străinilor asupra acestui element viguros, care mai bine de-o mie de ani stă pază culturii în Europa de mijloc. Notez, nu putem lăsa neînregistrată informațiunea marelui ziar german: „Nationalzeitung” din Berlin, care la aniversarea a 25-a a morții lui Alecsandri aduce o știre de zi, care ne va jigni cu drept cuvânt.

„Nationalzeitung” din 7 Septembrie publică o telegramă datată din București, în care se spune că „Români prăznuiesc cu o deosebită pompă aniversarea morții lui Alexander Vasily cel mai mare poet român, care era un mare rusofob”.

Pentru „Nationalzeitung” și pentru milioanele de cetitori străini cel mai mare poet al Românilor este Alexander Vasily. Bineînțeles sub numele întortochiat se ascunde Vasile Alecsandri, bardul dela Mircești.

Supărător în întreaga afacere este, că telegrama este datată din București și constituie o nouă dovadă a superficialității presei străine, cu care sunt tratate chestiunile culturale ale neamului românesc.

O viză la soldații români invalizi întorși din captivitate rusească.

Preotul militar român d. Gheorghe Șdicu ne trimite următoarele rânduri*) din Brűx (Boemia):

Onorată redacțiune! Azi am cercetat în spitalele de aici pe invalizii veniți din prinsoare rusească în urma schimbului reciproc. Intre cei sosiți am dat și de unii frați de neamul nostru, cari în decursul împlinirii datorinței lor întru apărarea tronului și a patriei iubite fiind greu răniți au fost căzuți în prinsoare. — Iată-i sunt următorii: Ioan Jița, inf. reg. 43, comp. 7, din Forotic (Caraș-Severin); Gruia Bărdac, reg. 8 honv., comp. 3, din Mehadia (Caraș-Severin);

*) Intârziate din cauza poștei.

Virgil Mureșanu, reg. 7 honv., comp. 10 din Cebza (Forontal); Toader Bohuș, reg. 3 honv., comp. 11, din Dobârtinești (Bihor); Simeon Cecălăcu, reg. 21 honv., comp. 10, din Tritulde-sus (Felsödetre com. Turda); Vasiliță Megieșan a lui Ioan, reg. 21 honv., comp. 2, din Kinces (Târnava-mică); Vasilie Dominan, I. R. 50, comp. 9, din Szilágynyires (Szilágy); Iosif Arion, I. R. 50, comp. 8, din Ruhaegres (Turda); Silvestru Cuciurean, Ldwr. 22, comp. 10, din Bilca, cercul Rădăuți (Bucovina). — M'am întreținut cu ei o jumătate de oră, vorbind cu fiestecarele din ei spunându-le cuvinte de mângăere și întărindu-i sufleteste. Nespună le-a fost bucuria văzând înaintea lor un preot român, vorbind cu ei în dulcea lor limbă românească.

Mi-au spus cum unii au fost răniți și căzuți în prinsoare în primele lupte din Galiția, iar alții la asediarea cetății Przemysl. Mi-au spus apoi că prin orașele pe unde erau au participat și ei odată la slujba dumnezească la sf. Paști numai cât s'a slujit în limba rusească (slavă) și mi-au povestit despre multe câte au îndurat în decursul lunilor grele petrecute în prinsoare. De altmintelea sunt toți voioși și după împrejurări destul de bine în cele sanitare. Sunt fericiți că după atâta timp au sosit iarăș pe pământul monarhiei întru apărarea căreia și-au expus viața. Observ că dacă veți publica șirele aceste în prețutul d.-v. ziar, să atrageți atențiunea rudeniilor lor, ca la nici un caz să nu plece să-i cerceteze aici, căci zilele proxime vor fi aduși în Ungaria și se poate întâmpla că venind aici nu-i află.

Cu transportul mai nou sosit încă au venit, dar ținându-i din cauze sanitare încă izolați pe toți abia după câteva zile pot fi cercetați.

Brűnn, în 18/31 August 1915.

George Șdicu, preot mil. în rez.

Pelerinajul dela Mircești.

— Dela trimisul nostru special. —

(Urmare).

D. Valsan vorbește în numele „Convorbirilor Literare”.

D. M. Sadoveanu din partea Teatrului Național din Iași arată rolul desfășurat de poet și importanța lui pentru dezvoltarea teatrului din Moldova și spune că Alecsandri a fost un mare naționalist, care a trăit în timpurile critice de străinism. Alecsandri a cultivat limba românească.

D. P. Locusteanu în numele Teatrului Național din București vorbește despre opera literară a lui Alexandri și spune că marele poet este părintele dramaturgiei române.

D. Mihail Codreanu în numele presei din Iași a rostit un foarte mișcător discurs glorificând opera lui Vasile Alecsandri.

Germanii nu ne vor face, ca să ne pierdem răbdarea, cum ei se așteptau.

Toți luptătorii noștri vorbesc liniștit și simplu și nu manifestă nici un semn de nervozitate, ori de neliniște.

Intrebările ce le adresăm li se par copilăroase și neserioase.

„Trebuie să li se pară lung, infinit de lung timpul, acolo în fundul tranșelor? Timpul? Dar ei au pierdut de mult noțiunea de timp.

Ei nu mai țin seamă de timp, cum nu mai știe nimic de aceasta navigatorul rătăcit în nemărginirea apelor oceanului.

Ei sunt pe oceanul necunoscutului și nu le pasă nimic, nici de timpul și nici de viața lor.

Ei rid când sunt întrebați, dacă „nu se plictisesc”. Dar tocmai pentru că nu se mișcă din loc, în viața lor subpământeană au atâtea noi surprize, la care nici când nu s'ar fi așteptat!

Aceasta le explică ei foarte clar, o simțesc în sufletul lor și cearcă să ne facă și pe noi să simțim acelaș lucru. Ei doresc să ne facă să înțelegem cât mai adânc, măreția momentelor de față.

Totul arată, că în ei a reînviat omul de altădată, străbunul gol, normandul, bretonul, sau ori care altul, cu spiritul dornic de aven-

turi, înșetat și fermecat de orice lucru nou, atrăgător și necunoscut.

Nu este oare un adevăr, veșnic nou, că fiecare om poartă în sine generațiuni întregi? Tot astfel și cu noi. Triburile vechi reînviază și de aceea orice francez care eri ara liniștit și așezat, se crede acum că e în fruntea unui mic trib nevăzut și un duh dumnezeesc îl întărește și-l îndeamnă la fapte eroice și minunate.

Oricare se simte atras spre fapte mari și felurite, pe cari nu le știe din cărți, și pe lângă care faptele noastre din toate zilele apar slabe, fără vlagă, pipernicite.

Când trăești într'un pericol veșnic, când necentenit îți pui suprema întrebare: a fi, ori nu a fi — și nu numai ca individ și ca nație — atunci vezi născându-se în tine energia virilă a epocelor de lupte; atunci valoarea fiecărui om se măsoară prin cele două extreme: victoria, sau moartea; triumful, sau pierderea totală, colectură; atunci jefirea întregului eu — unul pentru toți și toți pentru unul se renaște ca o lege naturală, primită cu dragă inimă de toți.

Fiecare în acele clipe supreme se întrece pe sine și se ridică în sfere nevisate și negândite; omul tranșelor face — și e conștient de acea-

sta — o poemă trăită și trăește într'o atmosferă de clasică măreție.

Acest entuziasm, această beție, pe care noi nu ne-o putem explica, dă celei mai banale friguri de luptător, un reflex și o aureolă de o minunată și o neobișnuită frumsețe și celui mai simplu suflet și graiului celui mai ordinar, un ton energetic.

Mulți din ei au refuzat să doarmă în paturile lor; iar celor, cărora li s'a vorbit de afaceri, au răspuns supărați, ca să nu-i mai plictisească.

Unii dintre ei ziceau: „Trăim acolo ca și câinii, dar cu toate acestea, aceea este adevărata viață”.

Ei au aruncat departe orice preocupare a zilelor de eri, ca pe o haină veche și par'că respiră acum în libertate. Chestiile politice li se par că sunt niște adevărate gaze asfixiante și nici nu vor să audă de ele.

Dacă cei ai lor îi întreabă, dacă îi pare că-i revăd, ei răspund: „Desigur, și asta-mi face bine. Dar mi se pare că v'am văzut îndeajuns. Aici e un aer închis; e cu mult mai bine în întunecimea tranșelor noastre”. Și se duc iarăș cu hotărîre la luptă.

Anunț.

Un comis manufacturist priceput, află loc la firma

IOAN COMȘA & FIU
Seliște (Szelistye) Szeben m.

Co 2502-3

ANUNȚ.

O preteasă văduvă, în etate de 32 ani, dorește a se aplica

ca **econoamă**

la vre-un preot văduv.

Oferte prin administrația ziarului.
Ci 2507-2

AVIZ.

Intenționez a ținea în funcțiune fabrica mea economică de spirt cu începutul lui 1 Octombrie a. c. până la 1 Maiu a anului viitor.

În cazul că la îngrășatul cu borhot nu aș putea dispune de întreg numărul cu vite proprii, cantitatea de lipsă aș supini-o cu vite de plată.

Taxa pentru întreținere, îngrijire și curățenie este pentru una vită mare cor. 30, pentru una de 2-3 ani cor. 20, pentru una de 1-2 ani cor. 10 la lună.

Anunțările să se facă până la 1 Oct. a. c.

(Me 2505-3) **MENDEL L. SAMUEL**
Medgyes (Medias)

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912		
Vin alb — — —	1.00	—90
Rizling — — —	1.10	—92
Roșu de Minș — —	1.60	1.20
Carbenet — — —	1.40	—

Vinuri vechi și noi din anul 1914.		
Vin alb — — —	—80	—70
Rizling — — —	—82	—72
Șiller — — —	—84	—74

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.
Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 247

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m)

In atențiunea negustorilor!

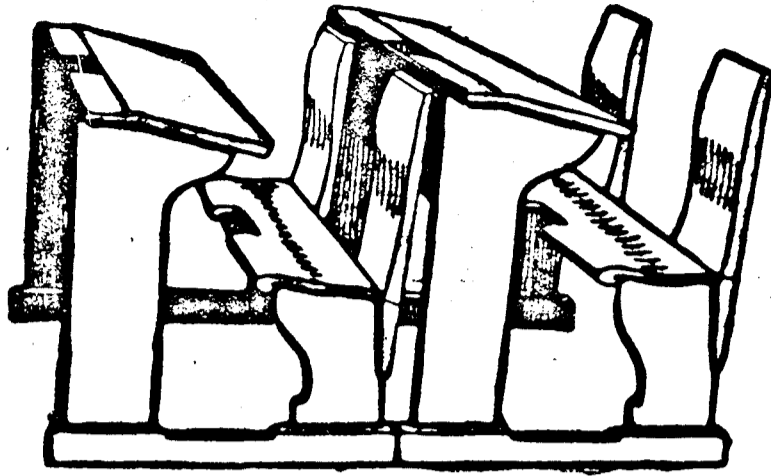
Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::

In depozit: **Kugler, Heller, Túrth și Manner.** :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ca 2270)

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de șeeale și bi-serici. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 762

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

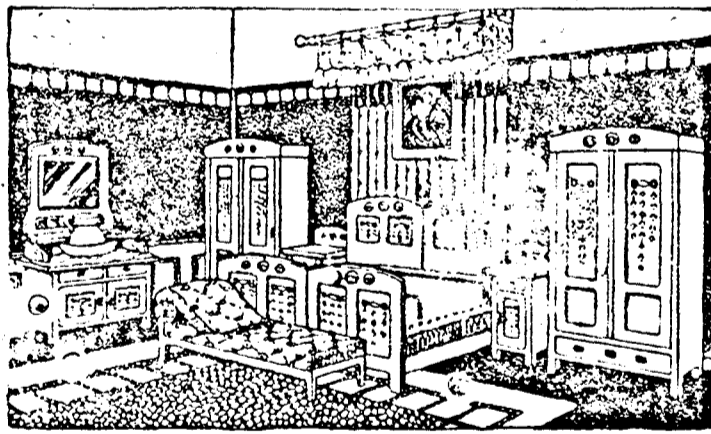
Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON: 994.

Prăvălie și stabiliment principal: str. Laudon, nrul 9., colțul pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON: 994.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzner numărul 44-46.

Cea marenumita mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

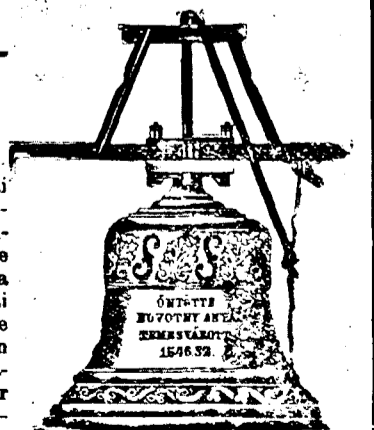
Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intens mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 451 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

RENUMITELE

GHETE TURULCONDUC
PRETUTINDENI

„TURUL”

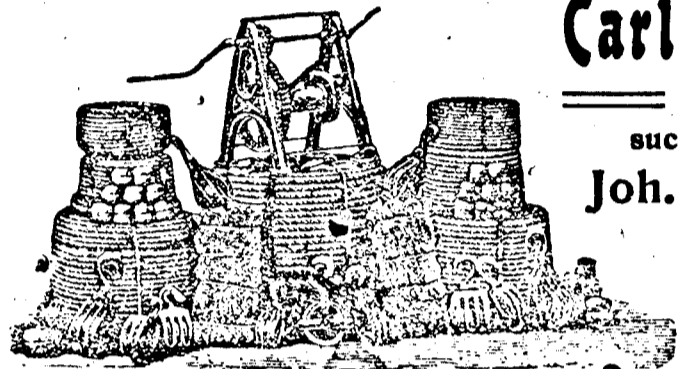
FABRICĂ DE GHETE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.Cea mai mare fabrică de ghete
în monarhie.130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900.000 perechi.
1200 muncitori și impiegați.Magazin sucursală:
în ARAD.în Palatul Minorităților
bulev. Andrásy nr. 13.**APEL!**

Atrag atențiunea on. mei mușterii și a publicului ce vrea să cumpere monumente mormântale asupra faptului că deși amândoi proprietari firmei suntem sub arme, întregul nostru personal continuă să lucreze neturburat sub conducerea personală a dlui Alexandru Draszyil, conducătorul firmei noastre de pietrărie. Practica lui de 27 ani în această branșă e garanță suficientă, să putem satisface și în viitor toate așteptărilor și să putem executa toate lucrările.

: Serviciu prompt! :
Prețuri foarte ieftine!!!
Pentru fiecare lucrare garantează 20 ani!
Rugând binevoitorul sprijin
semnez cu deosebită stimă

**MENRATH
și STEINER**comercianți de pietri mormântale și pietrari.
Arad, Józseffőherceg-u. 11.**Carl Stürner**funar
succesorul lui

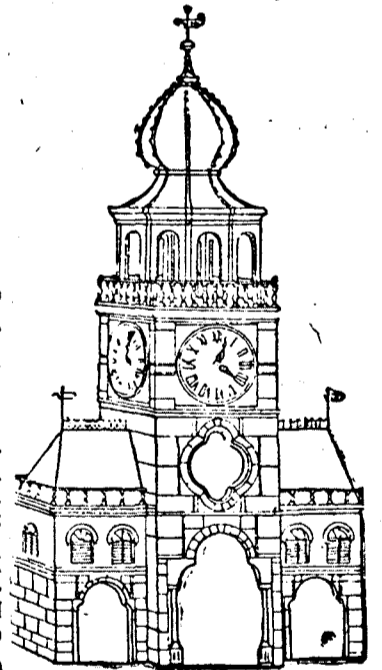
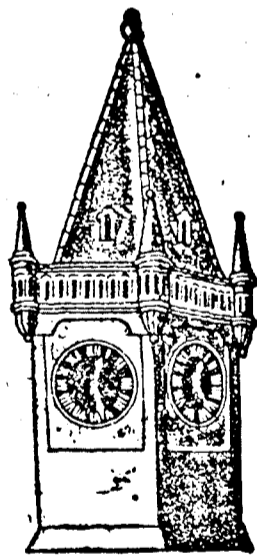
Joh. Ongert's

SIBIIUHermannstadt
Saggasse 22.

- Oferă lucrări de cânepă curată: funil pentru transmisiuni, funil pentru care, legătoare, ștreanguri, căpestre, cingătoare ațe pentru rolete, ață pentru saci etc.
- MARE ASORTIMENT DE AȚE ȘI FUNĂRII. ■
- Revânzătorii primesc rabat! Su 2069

CEASURI PENTRU BISERICI.**SZÁNTHÓ
GYULA**fabrică de ceasuri pentru biserică
NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanță pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tabla) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

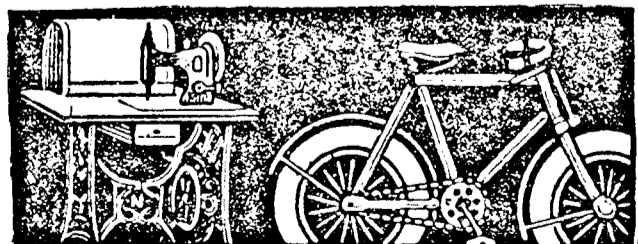
Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

**CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA****„CONCORDIA”**SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat oțel, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru băneli și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunșul funebrele se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui
LEITNER, Cluj, (Kolozsvar).Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10%o rabat.